

Citation style

Kladiwa, Pavel: Rezension über: Jiří Malíř (ed.), Biografický slovník poslanců moravského zemského sněmu v letech 1861–1918, Brno: Centrum pro Studium Demokracie a Kultury, 2012, in: Český časopis historický, 2014, 4, S. 821–822, DOI: 10.15463/rec.1189734297

český časopis historický

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a–63a UrhG / German Copyright Act).

Monika KRUPAR

*Tschechische juristische Zeitschriften
des 19. und 20. Jahrhunderts*

(= Schriften zur Rechtsgeschichte, Bd. 152),
Berlin, Duncker & Humblot, 2011, 328 s.,
ISBN 978-3-428-12883-9.

Všechny obory lidské činnosti postupně našly u transatlantické občanské kultury v předdigitálním věku své zobrazení v tištěném slově a ve sdružování. Časopisy i spolky tak mohou být pokládány za kulturní místo paměti dané epochy nejen pro své obsahy, ale pro své komunikační formy, způsoby myšlení a prosazování ambicí zkoumaného profesního společenství. O to zajímavější je zahájit výzkum odborného konvolutu časopisů v době, kdy probouzející se národní společenství má větší ambice než jsou jeho odborné schopnosti. Teprve za pochodu se tvoří odborná terminologie, která je nepochybným indikátorem intelektuálního stavu společenství, v našem případě českého národa. A o tom je, respektive měla by být, anotovaná vydaná disertace. Za její klad lze nepochybně označit, že jako prvá pojednává synteticky a téměř v úplnosti o vzniku, udržování, kvalitě, personálním zázemí českých právnických časopisů ve stopadesátileté epoše, jejíž podstatu tvořilo česko-německé soupeření, respektive české emancipační hnutí, které naráželo na německojazyčnou právníckou kulturu a tradici (a zároveň jí bylo povzbuzováno). Nic na tom nemění ani skutečnost, že výzkum právnických časopisů se soustředil především na Prahu a že poválečné období bylo ponecháno stranou.

Titul disertace částečně neodpovídá obsahu, neboť podstatná část textu (nikoliv na škodu) je věnována německým právníckým časopisům v meziválečném období. Nelze se proto také divit, že největší autoritu i z hlediska citací indexu představují pro autorku práce již zesnulého Helmuta Slapnický, který jako student zažil dvojkolejnost prvorepublikového právníckého studia a který považoval tuto

intelektuální dualitu nejen pro sebe za přínos a neocenitelnou životní zkušenost.

Zkoumat vývoj tištěných periodik v době nacionalismu, liberalismu a demokratizace společnosti znamená pouštět se do mnoha dalších podstatných problémů doby a zjišťovat jejich důsledky pro tvorbu právních norem. V tomto případě jim byly tvorba příslušné odborné terminologie, jazykové spory, dějiny státní správy a samosprávy a měnící se státní formy. Zvládnout tento konvolut kontextuálních, ideových a i procesuálních trendů a problémů v jednotě výkladu a časové souslednosti je i pro zkušeného badatele velmi náročné. V tomto ohledu ponechává tato disertace mnoho odpovědí otevřených anebo si je prostě vůbec neklade.

M. Hlavačka

Jiří MALÍŘ a kol.

*Biografický slovník poslanců moravského
zemského sněmu v letech 1861–1918*

Brno, Centrum pro studium
demokracie a kultury 2012, 887 s.,
ISBN 978-80-7325-272-4.

Osmička autorů (vedle vedoucího autorského kolektivu dále Petr Bělík, Jan Dvořák, Lukáš Fasora, Markéta Malá, Martin Markel, Martin Rája a Zdeňka Stoklásková) vytvořila souhrnný obraz o všech poslancích moravského zemského sněmu, jenž dosud chyběl, neboť dobové almanachy a soupisy poslanců nám podávají přehled jen pro úzce vymezenou dobu aktuálně zvoleného sněmu.

Autorský kolektiv podává ucelené medailonky jednotlivých poslanců včetně rodinného zázemí, vzdělání, životní pouti, veřejného působení a profesní, politické a poslanecké kariéry. Biogramy mají jednotnou strukturu: obsahují nejprve záhlaví (jméno poslance, akademické a šlechtické tituly, datum a místo narození a úmrtí, povolání, údaje o datu volby, volební kurii a volebním obvodu) a dále informace o rodinném zázemí, vzdělání,

rodině, bližší údaje o povolání a pracovní činnosti, stejně tak jako základní výčet poslancových veřejných aktivit (spolky, samospráva a další organizace) a jeho politického a stranického angažmá a poslanecké činnosti na zemském sněmu, případně i na říšské radě. U většiny medailonků je k dispozici portrétní fotografie. Jako zdroj informací sloužily sněmovní almanachy, encyklopedické a biografické slovníky, biografie, vydané memoáry a korespondence, literatura o politickém stranictví, noviny i archivní prameny (pozůstalosti, matriky, sčítací operáty). K některým známým poslancům byla k dispozici záplava informací, kterou bylo nutno selektovat, u jiných osobností se autoři potýkali s nedostatkem životopisných údajů.

Medailonům poslanců předchází úvodní studie Jiřího Malíře *Zemský sněm na Moravě v letech 1861–1918* (s. 11–55), jež vychází z jeho studie *Der mährische Landtag* zveřejněné ve svazku VII/2 řady *Die Habsburgermonarchie 1848–1918*. Malíř seznamuje čtenáře s principy uspořádání sněmu, s jeho politickou diferenciací a národním a sociálním složením, s vnitřní periodizací (zápas mezi federalisty a centralisty 1861–1873, éra německoliberalní většiny 1873–1896, éra přípravy a uzavření moravského paktu 1896–1905, období po moravském paktu).

Biografický slovník poslanců moravského zemského sněmu navazuje na biografické slovníky vzniklé na půdě Ostravské univerzity v Ostravě. V roce 2006 vydala Hana Šústková (jako supplementum Biografického slovníku Slezska a severní Moravy) *Biografický slovník poslanců slezského zemského sněmu v Opavě (1861–1918)* – srovnej: ČČH 106, 2008, s. 416, jehož biogramy jsou v porovnání s novým brněnským počinem o něco stručnější. Autorský kolektiv v čele s Milanem Myškou a Lumírem Dokoupilem vydává od roku 1993 *Biografický slovník Slezska a severní Moravy* (dosud vyšlo 26 sešitů včetně 3 supplement), jenž obsahuje biogramy nežijících významných osobností z různých sfér (hospodářské,

politické, technické, společenské, kulturní, náboženské, umělecké, sportovní), které přišly buď místem narození anebo svým působištem do kontaktu s regionem Českého Slezska a přilehlých částí Moravy. Kromě základních dat obsahuje BSSM stručnou charakteristiku osobnosti, životopisné údaje a charakteristiku hlavní profesní činnosti. Milan Myška a kol. dále vydali dva díly *Historické encyklopedie podnikatelů Čech, Moravy a Slezska do poloviny XX. století* (Ostrava 2003 a 2008) obsahující informace o osobě a původu podnikatele, jeho vzdělání, průběhu podnikatelské kariéry a aktivitách mimo firmu.

Díky brněnskému pracovišti tak vznikla biografická příručka, která poslouží zejména badatelům v oblasti politických a sociálních dějin Moravy. Jejím autorům se podařilo shromáždit z tištěných i archivních pramenů velké množství relevantních informací.

P. Kladiwa

Jana NOSKOVÁ –

Jana ČERMÁKOVÁ (edd.)

Měla jsem moc krásné dětství / Ich hatte eine sehr schöne Kindheit. Vzpomínky německých obyvatel Brna na dětství a mládí ve 20. až 40. letech 20. století / Erinnerungen von Brünner Deutschen an ihre Kindheit und Jugend in den 1920er–1940er Jahren

Brno, Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.,

Praha – pracoviště Brno a Statutární město

Brno – Archiv města Brna 2013, 705 s.,

ISBN 978-80-87112-74-8 /

ISBN 978-80-86736-32-7.

Dvojazyčná kniha zprostředkovává vzpomínky na dětství a mládí „brněnských Němců“ v období první Československé republiky a následujících časech do konce druhé světové války. Třináct publikovaných interview s pamětníky vznikalo v letech 2009–2012. Tematicky se zaměřují na každodenní život multietnického města. Narátorky a nárátoři